

“Els serbis ens ofereixen el mateix que teníem abans de la guerra”

Tbt i que fa més de quinze anys que residiu a Catalunya, recentment, com feu sovint, heu viatjat a Pristina. Com s’ha rebut allà la decisió del Tribunal Internacional de Justícia de les Nacions Unides d’avaluar la independència de Kosovo?

—Els kosovars pensàvem que seria una declaració interpretativa, no tan contundent. Alguns intel·lectuals amb els quals vaig parlar dies abans creien que seria una resolució pensada per a no molestar ningú. La gent ho va rebre amb sorpresa i molta satisfacció. A Pristina hi va haver molta festa. Aquesta resolució ajudarà a reduir la tensió a Kosovo.

—En canvi, Sèrbia segueix insistint que mai no reconeixerà l’estat de Kosovo. Quins interessos hi tenen els serbis a Kosovo que fan que mantinguin aquesta actitud?

—Com passa en altres països, tot sovint els interessos dels polítics no coincideixen amb els de la gent. Durant els darrers dies he seguit els fòrums dels mitjans de comunicació i hi he trobat molts serbis que felicitaven els kosovars. Una de les raons que expliquen la negativa del govern serbi són les pressions que rep el president Tadic per part de l’ala més dura del seu partit i també de l’oposició més nacionalista.

—Quins són els arguments de Sèrbia per a considerar Kosovo una província seva?

—Dels arguments que es van utilitzar durant la guerra, relacionats amb els orígens històrics, ja ni se’n parla. Ara els serbis només parlen de la il·legalitat que, segons ells, suposa una declaració unilateral d’independència. Ja no es recorden que Sèrbia va imposar la sobirania sobre Kosovo per la força, de forma anticonstitucional. Ara, després d’haver mort la meitat de la gent, ens volen oferir la mateixa autonomia. Ells no han cedit en res, ens ofereixen el mateix que ja teníem abans de la guerra.

—El president Tadic va assegurar que la declaració de Tribunal tindrà

Gani Jakupi (Pristina, Kosovo, 1956) és escriptor, periodista i dibuixant. Com a col·laborador d’EL TEMPS ha informat regularment sobre el procés d’independència de Kosovo. En aquesta entrevista explica com s’ha rebut i què suposa el reconeixement que ha fet l’ONU.

conseqüències en altres parts del món. Hi esteu d’acord?

—No. Els serbis i els proserbis sempre juguen amb la por d’una tercera guerra mundial. Però ja han passat deu anys de la intervenció de les tropes internacionals i ni Rússia ni la Xina han fet res. Cada part del món té els seus problemes, i els txetxens, per exemple, no actuaran d’una altra manera perquè un tribunal hagi reconegut la independència de Kosovo.

—Veieu paral·lelismes entre els kosovars i els catalans?

—En absolut. Són dos casos completament diferents. Ara bé, l’un no invalida l’altre. Kosovo no ha tingut un regne medieval ni una identitat tan antiga com la catalana, però Catalunya tampoc no té un problema de naturalesa humana tan agut com el de Kosovo.

—Alguns dels països contraris a la independència de Kosovo argumenten que és un estat semifallit, governat per les màfies. Això és així?

—No del tot. La influència de les

màfies a Kosovo és la mateixa que hi ha a Sèrbia, amb la diferència que a Kosovo hi ha organismes internacionals que poden bloquejar les seves activitats. La corrupció és un problema que pot tenir qualsevol democràcia poc desenvolupada. Kosovo només té dos anys de vida. Ja em direu quin estat del món s’ha desenvolupat en dos anys. Els serbis haurien d’explicar com resoldrien a Kosovo una cosa que no han sabut resoldre al seu país.

—L’atur arriba gairebé al 50%. Com es viu a Kosovo?

—Actualment, no es pot dir que s’hi visqui molt bé, però les xifres indiquen que la situació és molt millor que fa cinc o deu anys, durant la postguerra. Hi ha perspectives de millora i espero que es compleixin. Segur que tindrem problemes i ens caldrà ajut internacional, però ens en sortirem.

—El principal defensor de la independència de Kosovo són els Estats Units. Què hi busquen els americans a Kosovo?

—La intervenció dels Estats Units no té a veure amb els seus interessos, sinó amb la incapacitat de la Unió Europea per a aturar la guerra a Bòsnia. Els Estats Units van haver d’agafar la iniciativa. Jo opino que els Estats Units són un amic circumstancial. Si Sèrbia fos més oberta i democràtica, els Estats Units serien tan amics d’ells com de Kosovo.

—Però penseu que els Estats Units haurien apostat tan fort per Kosovo sense esperar res a canvi?

—Els Estats Units han trobat en Kosovo un amic fidel, en un continent que oscil·la entre l’odi i la no acceptació dels americans. Per als Estats Units, Kosovo és un lloc a Europa on poder posar el peu de forma segura. Els seus interessos són estratègics. També tenen amistat amb Grècia i Turquia, però en aquests llocs les relacions són complexes. En canvi, a Kosovo tothom els estima, perquè la gent sap que sense els Estats Units avui no seriem independents.

JORDI PLAY

—**Hi ha qui diu que els Estats Units van atacar Sèrbia per poder instal·lar una base militar als Balcans...**

—Això són teories conspiratives ridícules. Atacar un país en plena Europa només per això no és gaire creïble. La importància de la base de Bondsteel té a veure amb una estratègia molt més important, com són les relacions amb Rússia i la Xina, així com també amb països que aviat seran competidors forts dels Estats Units, com l'Índia o l'Iran. Els americans es podrien haver instal·lat a Grècia, per exemple, però ara per ara a Kosovo tenen més tranquil·litat.

—**Sense la presència de forces internacionals els serbis tornarien a envair Kosovo?**

—En aquest moment, no, tot i que és una cosa que mai no es pot desestimar. Sèrbia avança cap a la democratització i una invasió de Kosovo seria impensable. No fa gaire, un tinent d'alcalde serbi em deia que la presència de les forces internacionals era positiva per a ells, ja que els garantia una protecció dels seus propis radicals. La presència internacional a Kosovo és absolutament necessària per a l'estabilitat de la regió, ja que evita

el ressorgiment dels ultranacionalistes. A mi no em faria res que s'hi quedessin cent anys.

—**L'enfrontament entre les comunitats sèrbia i albanesa és encara visible?**

—En alguns llocs hi ha focus de tensió, ja que hi actuen constantment els serveis d'intel·ligència serbis. Aquell tinent d'alcalde serbi que us comentava abans em deia que tenia més problemes amb els serbis que venien de Belgrad que amb els seus veïns albanesos. Llocs com Mitrovica són com un cavall de troia per a Belgrad, per tal d'impedir que Kosovo s'estabilitzi. Però, sense pecar de ser excessivament optimista, sí que darrerament he notat que la tensió disminueix. La por dels kosovars cap als serbis està desapareixent i, fins i tot, a Pristina s'hi veuen cada vegada més serbis.

—**Per què hi ha aquest odi entre les dues comunitats?**

—És una mica llarg d'explicar. Després de la mort de Tito, el nacionalisme serbi es va imposar sobre el comunisme moribund. Els serbis van voler convèncer els kosovars que amb Sèrbia viurien molt millor. Però el que van fer va ser prome-

tre més privilegis als serbis de Kosovo, de manera que es va crear una minoria més afavorida. Quan en un país hi ha una minoria afavorida, aquesta té tendència a tenir por de la majoria i a voler mantenir el seu estatus per la força. Això va fer que la minoria sèrbia es radicalitzés i es cometessin abusos contra els kosovars. Amb la guerra tot es va desbordar i després hi hagué actes de revenja.

—**Quina creieu que és la millor opció per assegurar la convivència i l'estabilitat a Kosovo?**

—Democràcia i desenvolupament econòmic. Són les úniques receptes. La gent ha de tenir més oportunitats. Com més qualitat de vida hi hagi, als serbis menys els importarà si viuen en un estat kosovar o no. Calen oportunitats de treball per a tothom i que els fills d'uns i altres puguin anar a l'escola en pau. El dia que puguem passar de Kosovo a Sèrbia o a Albània sense document d'identitat no caldrà ni una gran Sèrbia ni una gran Albània. Kosovo podrà ser com una mena de Suïssa balcànica, on la identitat ve després de la pertinença a l'estat.

Xevi Camprubi